

การศึกษาการจัดการนิเทศครูเครือข่ายของครูแกนนำตามโครงการส่งเสริมและพัฒนาครูแกนนำ
เพื่อเป็นครูต้นแบบปฏิบัติการเรียนรู้ในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา กรุงเทพมหานคร

นางสาวสาลิณี เลิศอัคฆมากร

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชานิเทศการศึกษาและพัฒนาหลักสูตร ภาควิชาบริหารการศึกษา

คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปีการศึกษา 2544

ISBN 974-03-0652-7

ลิขสิทธิ์ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

I 20158968

๒ ๒๕๔๕

A STUDY OF THE LEADER TEACHER'S SUPERVISION ORGANIZATION FOR TEACHER NETWORKS
IN THE PROJECT ON THE PROMOTION AND DEVELOPMENT OF LEADER TEACHERS TO BE
MODELS OF THE LEARNING PROCESS REFORM IN SECONDARY SCHOOLS UNDER THE
DEPARTMENT OF GENERAL EDUCATION , BANGKOK METROPOLIS

Miss Salinee Loesackakom

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Education in Supervision and Curriculum Development

Department of Educational Administration

Faculty of Education

Chulalongkorn University

Academic Year 2001

ISBN 974-03-0652-7

หัวข้อวิทยานิพนธ์

การศึกษาการจัดการนิเทศครูเครือข่ายของครูแกนนำตามโครงการ
ส่งเสริมและพัฒนาครูแกนนำเพื่อเป็นครูต้นแบบปฏิบัติการเรียนรู้
ในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา กรุงเทพมหานคร

โดย

นางสาวสาลิณี เลิศอัคฆมากร

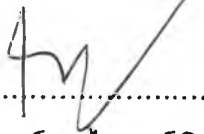
ภาควิชา

บริหารการศึกษา

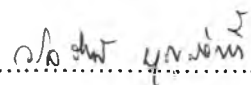
อาจารย์ที่ปรึกษา

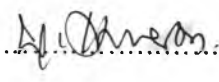
รองศาสตราจารย์ ดร.บุญมี เณรยอด

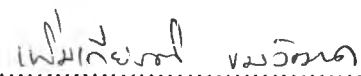
คณะกรรมการ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้หัวข้อวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่ง
ของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโท

..... คณะบดีคณะครุศาสตร์
(รองศาสตราจารย์ ดร.ไพฑูรย์ สินลารัตน์)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

..... ประธานกรรมการ
(รองศาสตราจารย์วไลรัตน์ บุญสวัสดิ์)

..... อาจารย์ที่ปรึกษา
(รองศาสตราจารย์ ดร.บุญมี เณรยอด)

..... กรรมการ
(อาจารย์ ดร.เพิ่มเกียรติ ชมวัฒนา)

สาลินี เลิศอัคฆมากร : การศึกษาการจัดการนิเทศครูเครือข่ายของครูแกนนำตามโครงการ
ส่งเสริมและพัฒนาครูแกนนำเพื่อเป็นครูต้นแบบปฏิรูปการเรียนรู้ในโรงเรียนมัธยมศึกษา
สังกัดกรมสามัญศึกษา กรุงเทพมหานคร (A STUDY OF THE LEADER TEACHER'S
SUPERVISION ORGANIZATION FOR TEACHER NETWORKS IN THE PROJECT
ON THE PROMOTION AND DEVELOPMENT OF LEADER TEACHERS TO BE
MODELS OF THE LEARNING PROCESS REFORM IN SECONDARY SCHOOLS
UNDER THE DEPARTMENT OF GENERAL EDUCATION, BANGKOK METROPOLIS)
อาจารย์ที่ปรึกษา : รศ.ดร.บุญมี เณรยอด. 146 หน้า. ISBN 974-03-0652-7

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพและปัญหาการจัดการนิเทศครูเครือข่ายของครูแกนนำ ตาม
โครงการส่งเสริมและพัฒนาครูแกนนำเพื่อเป็นครูต้นแบบปฏิรูปการเรียนรู้ในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญ
ศึกษา กรุงเทพมหานคร ผู้ให้ข้อมูลได้แก่ ครูแกนนำในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา กรุงเทพมหานคร
จำนวน 607 คน ได้รับคืนและมีสภาพสมบูรณ์ จำนวน 480 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 79.07 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
เป็นแบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูลโดยการแจกแจงความถี่และหาค่าร้อยละ

ผลการวิจัยพบว่า

การเตรียมการจัดการนิเทศ พบว่า ครูแกนนำ มีการวางแผนการจัดการนิเทศโดยการศึกษาข้อมูลพื้นฐาน
หรือสภาพปัจจุบันปัญหาจาก ข้อมูลปัญหาและความต้องการการจัดการเรียนการสอนของครูเครือข่าย มีการเตรียม
บุคลากรโดยจัดการนิเทศครูเครือข่ายร่วมกับครูแกนนำคนอื่น ๆ การเตรียมกำหนดช่วงเวลาการนิเทศจะพิจารณาจาก
ความพร้อมของครูเครือข่ายที่จะรับการนิเทศ มีการจัดทำตารางการนิเทศครูเครือข่ายโดยการนิเทศเดือนละ 1 ครั้ง /
คน ปัญหาที่พบ คือ ครูมีความกังวลว่าต้องเพิ่มภาระงาน ครูแกนนำไม่ได้รับการยอมรับจากครูเครือข่าย และ ทั้งครู
เครือข่ายและครูแกนนำมีภาระงานมาก

การดำเนินการนิเทศ พบว่า เทคนิคการนิเทศในห้องเรียน คือ การสังเกตการสอน เทคนิคการนิเทศนอก
ห้องเรียน คือ การปรึกษาหารือ เรื่องที่ดำเนินการนิเทศ คือ วิธีการสอน , เทคนิคการสอน ที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง
มีการติดตามนิเทศระหว่างดำเนินการและมีการสอบถามให้คำแนะนำแก่ครูเครือข่ายโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อปรับ
ปรุงแก้ไขการดำเนินการในครั้งต่อไป ปัญหาที่พบ คือ ขาดงบประมาณและวัสดุอุปกรณ์ที่ใช้ในการนิเทศ และครูแกน
นำมีเวลาในการนิเทศติดตามน้อย

การประเมินผลการจัดการนิเทศ พบว่า มีการประเมินผลในช่วงหลังการดำเนินการ เครื่องมือในการ
ประเมินผล คือ แบบสอบถาม ครูแกนนำทราบผล จากการสังเกตการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมการสอนของครูเครือข่าย
หลังได้รับการนิเทศ ปัญหาที่พบ คือ ครูแกนนำขาดความรู้ความเข้าใจในการประเมิน และ ไม่ได้รับความร่วมมือใน
การประเมิน

ภาควิชา บริหารการศึกษา
สาขาวิชา นิเทศการศึกษาและพัฒนาลำดับสูง
ปีการศึกษา 2544

ลายมือชื่อนิติสด..... 5138 15/06/04 sw.
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา..... H. Omara.
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม.....

AN ABSTRACT

4283838627 : MAJOR SUPERVISION AND CURRICULUM DEVELOPMENT

KEY WORD : SUPERVISION / THE LEADER TEACHERS / SECONDARY SCHOOL / THE LEARNING
PROCESS REFORM

SALINEE LOESACKAKORN : A STUDY OF THE LEADER TEACHER' S
SUPERVISION ORGANIZATION FOR TEACHER NETWORKS IN THE PROJECT ON
THE PROMOTION AND DEVELOPMENT OF LEADER TEACHERS TO BE MODELS
OF THE LEARNING PROCESS REFORM IN SECONDARY SCHOOLS UNDER THE
DEPARTMENT OF GENERAL EDUCATION, BANGKOK METROPOLIS. THIS'S
ADVISOR : ASSOC. PROF. BOONMEE NENYOD, Ed.D. 146 pp. ISBN 974-03-0652-7

The purposes of this research were to study the states and problems of the leader teacher's supervision organization for teacher networks in the project on the promotion and development of leader teachers to be models of the learning process reform in secondary schools under the Department of General Education , Bangkok Metropolis. Data were gathering from 607 leader teachers , 480 copies of questionnaire counted for 79.07 percent were completed and returned. The data were analyzed by means of frequency distribution and percentage.

The findings were as follows :

At the preparation stage ; Leader teachers planned the supervising activities by starting with conducting need assessment on instruction of network teachers. Network teachers were prepared together with other leader teachers. Supervising schedule was prepared according to the readiness of network teachers by which each network teachers will be supervised once a month. Problems founded were the anxiety of network teachers on more work load , leader teachers were less recognized , and both network teachers and leader teachers had heavy work load.

At the operation stage ; Classroom supervising techniques found was classroom observation whereby outside classroom supervising techniques was consultation. Supervision task found was instructional technique and methods with emphasized on child-centered techniques . A follow-up was conducted during the operation through discussion and advising by aimed at improving the supervising operation. Problems founded were inappropriated of budget and supervising materials , and leader teachers had insufficient time.

At the evaluation stage ; An evaluation was conducted after the supervising activities through a questionnaire, leader teachers evaluated the network teachers through an observation. Problems founded were leader teachers had insufficient knowledge on evaluation, and they had less cooperation on evaluation.

Department of Educational Administration

Student's signature.....

Field of study Supervision and Curriculum Development

Advisor's signature.....

Academic year 2001

Co-advisor's signature.....

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงได้ด้วยความกรุณาเป็นอย่างยิ่งของ รองศาสตราจารย์ ดร. บุญมี เถนรยอด อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ที่กรุณาให้คำแนะนำ ตรวจสอบแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ ด้วยความเอาใจใส่เป็นอย่างดี และผู้วิจัยได้รับคำแนะนำ ข้อเสนอแนะ ข้อคิดอย่างดียิ่งจากรองศาสตราจารย์วไลรัตน์ บุญสวัสดิ์ รองศาสตราจารย์ ดร.ใจทิพย์ เชื้อรัตนพงษ์ และ อาจารย์ ดร. เพิ่มเกียรติ ชมวัฒนา จึงขอ กราบขอบพระคุณอาจารย์เป็นอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้

ผู้วิจัยได้รับความกรุณาจากผู้ทรงคุณวุฒิทุกท่าน ในการตรวจแก้ไขและให้ข้อเสนอแนะในการสร้างเครื่องมือวิจัย จึงขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูง

ขอขอบพระคุณบัณฑิตวิทยาลัยที่ได้กรุณามอบทุนอุดหนุนการวิจัย จำนวน 6,000 บาท และคุณวุฒิปร-คุณกิตติยา วรประวัติ แห่งโรงเรียนอนุชนวัฒนา จังหวัดนครสวรรค์ที่ได้ให้ความสนับสนุน และช่วยเหลือให้การศึกษานี้ได้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี

ขอขอบคุณพี่ ๆ และเพื่อน ทุกคน ในกรมสามัญศึกษา ที่ได้กรุณาช่วยเหลือติดตามความก้าวหน้าตลอดจนแก้ไขปัญหาอุปสรรคในทุกประการ รวมทั้งรุ่นพี่ และรุ่นน้อง ในสาขาวิชาพิเศษ การศึกษาและพัฒนาหลักสูตร ที่ให้ความสนับสนุน ช่วยเหลือ และให้กำลังใจในเสมอมา

คุณประโยชน์และความสำเร็จใด ๆ ที่เกิดขึ้น ขอมอบให้ คุณพ่อ และคุณแม่ ที่ให้ชีวิต สิ่งที่ดีงาม กำลังใจ และการสนับสนุนในด้านต่าง ๆ ซึ่งทำให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลงได้

ลาลีณี เลิศอัคฆมาร

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญ.....	ช
สารบัญตาราง.....	ญ
บทที่	
1 บทนำ.....	1
1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	4
1.3 ขอบเขตของการวิจัย.....	5
1.4 คำนิยามศัพท์ที่ใช้ในการวิจัย.....	6
1.5 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัย.....	6
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	8
2.1 การนิเทศการศึกษา.....	8
2.1.1 ความหมายของการนิเทศการศึกษา.....	9
2.1.2 ความจำเป็นในการนิเทศการศึกษา.....	10
2.1.3 จุดมุ่งหมายของการนิเทศการศึกษา.....	11
2.1.4 เป้าหมายของการนิเทศการศึกษา.....	11
2.1.5 หลักการนิเทศการศึกษา.....	12
2.1.6 บุคลากรที่เกี่ยวข้องทางการนิเทศการศึกษา.....	13
2.2 การจัดการนิเทศการศึกษา.....	20
2.2.1 การเตรียมการจัดการนิเทศ.....	20
2.2.2 การดำเนินการนิเทศ.....	25
2.2.3 การติดตามการดำเนินการนิเทศ.....	32
2.2.4 การประเมินผลการจัดการนิเทศ.....	33
2.3 โครงการส่งเสริมและพัฒนาครูแกนนำเพื่อเป็นต้นแบบปฏิบัติการเรียนรู้... 36	
2.4 แนวทางการปฏิบัติงานกัลยาณมิตรของครูต้นแบบ.....	40
2.5 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	43

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
3	วิธีดำเนินการวิจัย..... 46
	3.1 วัตถุประสงค์ของการวิจัย..... 46
	3.2 ประชากรที่ใช้ในการวิจัย..... 46
	3.3 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย..... 46
	3.4 การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย..... 47
	3.5 การเก็บรวบรวมข้อมูล..... 47
	3.6 การวิเคราะห์ข้อมูล..... 47
	3.7 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล..... 48
4	ผลการวิเคราะห์ข้อมูล..... 49
	ตอนที่ 1 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม..... 49
	ตอนที่ 2 การจัดการนิเทศของครูแกนนำ..... 53
	ตอนที่ 3 ปัญหาที่เกิดขึ้นจากการจัดการนิเทศของครูแกนนำ..... 79
5	สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ..... 87
	5.3 สรุปผลการวิจัย..... 87
	5.4 อภิปรายผลการวิจัย..... 90
	5.5 ข้อเสนอแนะ..... 98
	5.6 ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป..... 98
	รายการอ้างอิง..... 99
	ภาคผนวก..... 103
	ภาคผนวก ก. รายนามผู้ทรงคุณวุฒิ..... 104
	ภาคผนวก ข. หนังสือขอความร่วมมือในการวิจัย..... 107
	ภาคผนวก ค. รายชื่อโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา..... 119
	ภาคผนวก ง. แบบสอบถาม..... 122
	ประวัติผู้วิจัย..... 146

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
1	สถานภาพครูแกนนำ.....	50
2	จำนวนและค่าร้อยละของการเตรียมการดำเนินการจัดการนิเทศครูเครือข่ายของครูแกนนำในด้านการคัดเลือกครูเครือข่าย.....	54
3	จำนวนและค่าร้อยละของการเตรียมการดำเนินการจัดการนิเทศครูเครือข่ายของครูแกนนำในด้านการวางแผนการจัดการนิเทศ.....	56
4	จำนวนและค่าร้อยละของการเตรียมการดำเนินการจัดการนิเทศครูเครือข่ายของครูแกนนำในด้านการเตรียมบุคลากร.....	58
5	จำนวนและค่าร้อยละของการเตรียมการดำเนินการจัดการนิเทศครูเครือข่ายของครูแกนนำในด้านการเตรียมวัสดุอุปกรณ์.....	59
6	จำนวนและค่าร้อยละของการเตรียมการดำเนินการจัดการนิเทศครูเครือข่ายของครูแกนนำในด้านการเตรียมกำหนดช่วงเวลาการนิเทศ.....	61
7	จำนวนและค่าร้อยละของการเตรียมการดำเนินการจัดการนิเทศครูเครือข่ายของครูแกนนำในด้านการเตรียมการประเมินผลการจัดการนิเทศ.....	62
8	จำนวนและค่าร้อยละของการดำเนินการจัดการนิเทศครูเครือข่ายของครูแกนนำในด้านเทคนิคการนิเทศ.....	65
9	จำนวนและค่าร้อยละของการดำเนินการจัดการนิเทศครูเครือข่ายของครูแกนนำในด้านการส่งเสริมและสนับสนุนการดำเนินการนิเทศ.....	69
10	จำนวนและค่าร้อยละของการดำเนินการจัดการนิเทศครูเครือข่ายของครูแกนนำในด้านการติดตามการดำเนินการนิเทศ.....	73
11	จำนวนและค่าร้อยละของการประเมินผลการจัดการนิเทศ.....	75
12	จำนวนและค่าร้อยละของปัญหาการเตรียมการดำเนินการจัดการนิเทศครูเครือข่ายของครูแกนนำ.....	80
13	จำนวนและค่าร้อยละของปัญหาการดำเนินการจัดการนิเทศครูเครือข่ายของครูแกนนำ.....	83
14	จำนวนและค่าร้อยละของปัญหาการประเมินผลการจัดการนิเทศครูเครือข่ายของครูแกนนำ.....	85